TABLETA: MAI MULT DECÂT O REFLECȚIE PERSONALĂ ÎN JURNALISMUL DE OPINIE

THE NOTE: MORE THAN A PERSONAL REFLECTION IN OPINION JOURNALISM

Victoria BULICANU, ORCID: 0000-0003-3358-5554
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 070.41:659.4
e-mail: victoria.bulicanu@usm.md

Asemenea unui editorial, tableta reprezintă o altă specie publicistică de opinie, care, dimensional nu depășește limita de o pagină și conține un cuprins scurt dar foarte subiectiv, strâns legat de o temă discutată în spațiul public, accesibilă și bine cunoscută publicului larg din perspectiva faptului că aceasta se consideră unica și cea mai sensibilă operă care poate distinge două lumi în același timp: lumea sarcastică și lumea biciuirii verbale. Tableta deseori se regăsește în presa tipărită într-un loc destinat special unor astfel de publicații (de obicei, locul materialelor de opinie) pentru a fi ușor identificate și a transmite un important mesaj privitor la ceea ce interesează publicul larg. ,,Tableta este înainte de toate un strigăt, un semnal de alarmă ce combină, într-un dozaj la limită, umorul şi sensibilitatea. Deşi tratează actualitatea pe un ton lejer, uşor, ea încearcă să atingă, pornind de la particular, la general'' [1, p. 43]. Ceea ce e cu adevărat special pentru această creație publicistică, e că indiferent de tematică, autorul nu se bazează mult pe scopul informativ al materialului, în acest text autorul încearcă să rămână cât mai calm cu nemulțumirile pe care le posedă în raport cu problema enunțată în text, creând din neplăcut, un adevărat produs. Totodată, prin intermediul tabletei, deducem un model special de atitudine neunivocă a autorului față de public: pe de o parte, enunțarea unei probleme care deranjează o bună parte din publicul cititor, iar pe de altă parte, atitudinea de păstrare a suspansului pe care autorul îl ține tot acest timp până la finalul operei. ,,Temele tabletei gravitează, în general, în jurul unor fapte care declanşează reacţii din partea jurnalistului şi mobilizează imaginaţia ambilor actanţi ai comunicării, între autor şi receptor, toate acestea pentru a conduce, în final, la haz şi reflecţie. Finalul trebuie să fie, aşadar, în mod obligatoriu, neaşteptat, pentru a crea surpriză''[1, p. 43] .

În ultimul timp, recunoaștem că adesea jurnaliștii care exploatează speciile jurnalismului de opinie nu mai obișnuiesc să identifice textele lor cu o anumită specie. Le identifică adesea, eronat cu termenul editorial, ghidându-se de ideea că argumentul de bază pentru o astfel de denumire servește faptul că materialul de opinie va apărea cel mai des la rubrica *Editoriale* și va răspunde cerințelor realizării unui material de opinie complex. Trebuie să înțelegem, însă, că fiecare material de opinie trebuie identificat cu specia din care face parte, în corespundere cu caracteristicile textului și intențiile autorului, de altfel, riscăm să generalizăm și să ducem în eroare viitorii specialiști în domeniul

jurnalismului și informării, pentru ca aceștia să nu mai deosebească textul unui editorial de cel al unei tablete, care, în esență, conțin multe elemente specifice doar speciei, inclusiv, prin natura efortului autorului în vederea realizării acestor două tipuri de materiale, precum și prin nivelul de documentare pe care ar trebui să-l posede autorul în procesul de scriere a celor două tipuri de texte. Astfel, e necesar de identificat, în primul rând, câteva caracteristici de bază ale textului tabletei, pentru a evita confuzia asocierii acestuia cu editorialul sau cu alte texte de opinie. Printre caracteristicile de bază se identifică următoarele:

- alegerea unui subiect lejer, bine cunoscut publicului larg, adesea, cu tematică socială și care vizează mai multe categorii de cetățeni. Cele mai multe subiecte la care s-au referit în ultimul an jurnaliștii în cadrul tabletelor din presa moldovenească vizează problema sărăciei, situația bătrânilor și veniturile joase ale pensionarilor, migrația, problema educației etc.;
- relatarea la începutul textului realizată de către autor la persoana I, singular (Eu, mie, îmi), pentru ca spre sfârșitul textului, relatarea să se realizeze la persoana I, plural (Noi, ne, nouă), ceea ce conduce involuntar la generalizarea problematicii, asociată, mai degrabă, cu tactică de persuadare a publicului larg în intenția autorului de a transmite publicului ideea că ar fi o parte a problemei, care-l vizează, nemijlocit și care ar trebui să ia o atitudine, în mod sigur (dezirabil una identică cu cea propusă de autor);
- descrierea problemei se realizează cu un accent vizibil pe lucruri cunoscute publicului și autorului, fără a fi nevoie de o documentare profundă. Este, mai degrabă, o atenționare asupra unei probleme. E un text de opinie, accesibil până și unui începător în ale artei scrisului, în vederea verificării condeiului pentru alte texte de opinie care ar putea să apară în viitor;
- descrierea problemei conține doar cele mai interesante și neobișnuite detalii, din care mai putem extrage și anumite note de haz, dar nu atât de pronunțate, pentru ca textul să poată fi inclus în șirul celor de satiră și umor;
- evaluare obiectivă a realității înconjurătoare de către autor într-un text de tabletă se produce prin exprimarea atitudinii subiective a acestuia, care se poate manifesta, de exemplu, prin intermediul stilului textului scris;
- textul unei tablete este, de obicei, lipsit de adâncime, ceea ce se datorează și faptului că este un text de opinie accesibil și începătorilor în arta scrisului, așa precum am menționat mai sus, dar este absolut necesar ca și într-un text de tabletă să fie prezentă logica descrierii;
- tableta oferă spațiu artistic multiplu prin folosirea diverselor mijloace de exprimare. Acest lucru se datorează faptului că autorul materialului are nevoie de un răspuns emoțional din partea cititorului;
- libertate totală de subiect și de stil.

Nu vom încerca să diminuăm importanța tabletei ca specie publicistică de opinie în cadrul celei de-a doua mari ramuri a jurnalismului – cel de opinie, prin indicarea accesibilității speciei, inclusiv, pentru tinerii specialiști, dar vom atenționa asupra faptu-

lui că o astfel de specie are dreptul la viață și trebuie inclusă mai des în lista materialelor aprobate pentru publicare în presa scrisă tradițională și online, chiar dacă, așa precum am menționat și anterior, documentarea autorului poate să se bazeze pe acele cunoștințe și reprezentări pe care le-a acumulat în timp, din experiența personală, ori astfel de texte au dreptul la viață, de asemenea. Denumirea speciei – tabletă, provine tocmai de la lejeritatea acesteia și accesibilitatea “consumului” ei, pentru că un text de tabletă trebuie să se consume exact la fel, precum o pastiluță, dar să și producă efecte. Efectul principal pe care mizează un autor al unui text de tabletă este tocmai cunoașterea subiectului la fel de bine de către public și acceptarea aceleiași atitudini demonstrată de autor, adică lipsită de prea multe frustrări și nemulțumiri, dar conștientizarea unei probleme, care nu poate fi trecută cu vederea și la care trebuie să se revină ori de câte ori este nevoie [2, p. 78]. Chiar dacă este o specie adesea considerată demodată prin simplitatea construcției acesteia, tableta are un vădit caracter moralizator, trăind prin prospețimea gândurilor autorului și a problemelor care-l deranjează, alături de alți conaționali, ori rolul autorului de publicist devine unul mai puțin semnificativ într-o tabletă. Importantă însă este atitudinea de solidaritate cu grijile, nemulțumirile sau preocupările celor mulți. Astfel, finalul unei tablete trebuie construit în așa fel, încât cititorul, la fel, trebuie să se simtă parte a acelorași trăiri, reflecții și gânduri, în așa fel, încât parcă ar trăi senzația că ar fi chiar el autorul acestei tablete. Contopirea publicului cu aceleași idei pe care le reflectă autorul reprezintă măiestria supremă a celui din urmă în realizarea tabletei. În condițiile în care tableta reprezintă o specie despre care se vorbește tot mai rar în jurnalismul de opinie, considerăm că aceasta este văduvită nedrept de atenția specialiștilor în arta condeiului și merită a fi promovată, în mod special, în rândul studenților de la facultățile de profil, care nu întotdeauna sunt pregătiți pentru a realiza materiale de opinii complexe, precum comentarii profunde sau analize bine documentate, ci, mai degrabă, ar putea începe cu materiale accesibile pentru nivelul lor de pregătire, precum tableta, în cadrul stagiilor practice din timpul anilor de studii, acumulând experiență, mai întâi de toate.

Reperințe:

1. PREDA, S. *Jurnalismul cultural şi de opinie.* Iași: Polirom, 2006. 231 p. ISBN (10) 973-46-0370-1.
2. POPESCU, C.F. *Redactarea textului jurnalistic. Genurile redacţionale.* Bucureşti: Tritonic, 2005. ISBN 973-8497-l9-l070.